

Κάθε φορά, σχεδόν, που μου παίρνει συνέντευξη ένας δημοσιογράφος των κυρίαρχων ΜΜΕ σχετικά με το κίνημα Κατάληψης της Γουόλ Στρήτ (Occupy Wallstreet), ακούω πάνω κάτω τα ίδια πράγματα:

«Πως θα φτάσετε οπουδήποτε αν αρνείστε να δημιουργήσετε μια ηγετική δομή ή να καταρτίσετε μια πρακτική λίστα αιτημάτων; Και γιατί όλες αυτές οι αναρχικές ανοησίες -όπως η συναίνεση- στον τρόπο λήψης αποφάσεων; Δεν καταλαβαίνετε ότι όλη αυτή η ριζοσπαστική γλώσσα θα αποξενώσει τον υπόλοιπο κόσμο»... ;

Αν κάποιος έφτιαχνε ένα εγχειρίδιο με τις χειρότερες συμβουλές που δόθηκαν ποτέ, αυτού του είδους οι απόψεις θα μπορούσαν να έχουν το ένδοξο μερίδιο τους. Σε τελική ανάλυση, από την οικονομική κατάρρευση του 2007, υπήρξαν δεκάδες προσπάθειες να ξεκινήσει ένα κίνημα σε πανεθνικό επίπεδο ενάντια στη λεηλασία των ΗΠΑ από τις οικονομικές ελίτ, οι οποίες πήραν τη κατεύθυνση που πρότειναν οι δημοσιογράφοι. Απέτυχαν όλες. Μόνο όταν, στις 2 Αυγούστου, μια μικρή ομάδα αναρχικών και άλλων αντιεξουσιαστών εμφανίστηκε σε μια συνάντηση που είχε καλεστεί από μια τέτοια ομάδα και με αποτελεσματικότητα τους έπεισε όλους να μην πάνε στην προγραμματισμένη πορεία και να δημιουργήσουν μια αυθεντική δημοκρατική συνέλευση-πάνω σε αναρχικές αρχές-, δημιουργήθηκαν οι προϋποθέσεις για ένα κίνημα που οι Αμερικάνοι από το Πόρτλαντ μέχρι την Τουσκαλούζα, θα ήθελαν να αγκαλιάσουν. ...

Θα ήθελα να ξεκαθαρίσω τι εννοώ με το “**αναρχικές αρχές**”. Ο πιο εύκολος δρόμος για να εξηγήσεις τι είναι ο αναρχισμός είναι να πεις πως πρόκειται για ένα πολιτικό κίνημα που σκοπεύει στο να φέρει μια αυθεντικά ελεύθερη κοινωνία -δηλαδή μια κοινωνία όπου οι άνθρωποι σχετίζονται με τους άλλους μόνο με αυτό το είδος σχέσεων το οποίο δεν επιβάλλεται με την συνεχή απειλή της βίας-. Η ιστορία έχει δείξει ότι οι τεράστιες ανισότητες πλούτου, οι θεσμοί όπως η δουλεία, τα δεσμά του χρέους ή η μισθωτή εργασία, μπορούν να υπάρξουν μόνο αν υποστηριχτούν από στρατούς, φυλακές και αστυνομία. Οι αναρχικοί εύχονται να δουν ανθρώπινες σχέσεις που δεν θα υποστηρίζονται από τους στρατούς, τις φυλακές και την αστυνομία. Ο αναρχισμός οραματίζεται μια κοινωνία βασισμένη στην ισότητα και την αλληλεγγύη, και η οποία θα μπορούσε να υπάρξει αποκλειστικά και μόνο από την ελεύθερη συμφωνία μεταξύ των συμμετεχόντων.

Αναρχισμός vs Μαρξισμός

Ο παραδοσιακός Μαρξισμός, φυσικά, είχε τον ίδιο τελικό σκοπό αλλά υπήρχε μια ουσιώδης διαφορά. Οι περισσότεροι Μαρξιστές επέμεναν ότι ήταν αναγκαίο πρώτα να καταληφθεί η κρατική εξουσία, και όλοι οι μηχανισμοί της γραφειοκρατικής βίας που αυτή φέρνει μαζί της, και να τη χρησιμοποιήσουν για το μετασχηματισμό της κοινωνίας μέχρι το σημείο όπου τέτοιοι μηχανισμοί θα γίνονταν περιττοί και θα εξαφανίζονταν. Ακόμα και πίσω στον 19ο αιώνα, οι αναρχικοί υποστήριζαν ότι αυτό ήταν μια αυταπάτη. Δεν μπορεί, υποστήριζαν, να δημιουργηθεί ειρήνη με το να ετοιμαζόμαστε για πόλεμο, ισότητα με τη δημιουργία ιεραρχιών ή ανθρώπινη ευτυχία με το να γινόμαστε περίλυποι επαναστάτες που δεν ευχαριστιούνται τίποτα και θυσιάζουν την προσωπική αυτοπραγμάτωση και αυτοεκπλήρωση για τον αγώνα.

Δεν είναι μόνο ότι ο σκοπός δεν αγιάζει τα μέσα -και, όντως, δεν το κάνει. Δεν θα μπορέσεις ποτέ να επιτύχεις τους σκοπούς σου εκτός και αν τα μέσα σου είναι αυτά τα ίδια ένα μοντέλο του κόσμου που εύχεσαι να δημιουργήσεις. Για αυτό και το διάσημο κάλεσμα των αναρχικών για το ξεκίνημα του “**χτισίματος μιας νέας κοινωνίας μέσα στην παλιά**” με εξισωτικά πειράματα που εκτείνονται από τα ελευθεριακά σχολεία και τα ριζοσπαστικά συνδικάτα εργασίας μέχρι τις αγροτικές κομμούνες.

Ο αναρχισμός ήταν επίσης μια επαναστατική ιδεολογία, και η έμφαση του στην προσωπική συνείδηση του καθ' ενός και στην προσωπική πρωτοβουλία, σήμαινε ότι κατά τη διάρκεια της πρώτης περιόδου της ακμής του, χονδρικά από το 1875 μέχρι και το 1914, αρκετοί μετέφεραν τον αγώνα απευθείας στους επικεφαλής του κράτους και τους καπιταλιστές, με βομβιστικές ενέργειες και δολοφονίες. Από εκεί προέρχεται και η δημοφιλής εικόνα του αναρχικού που πετάει βόμβες. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι αναρχικοί ήταν ίσως το πρώτο πολιτικό κίνημα που συνειδητοποίησε ότι η τρομοκρατία, ακόμα και όταν δεν στοχεύει αθώους, δεν φέρνει αποτελέσματα. Για έναν αιώνα τώρα, επί της ουσίας, ο αναρχισμός υπήρξε μια από τις λίγες πολιτικές φιλοσοφίες της οποίας οι υποστηρικτές δεν ανατίναξαν ποτέ κανέναν (στην πράξη, ο ηγέτης του 20ου αιώνα που δανείστηκε τα περισσότερα από την αναρχική παράδοση ήταν ο Μαχάντας Γκάντι.)

Ακόμα, τη περίοδο από το 1914-1989 -χονδρικά- μια περίοδο κατά την οποία ο κόσμος ήταν συνεχώς σε εμπόλεμη κατάσταση ή προετοιμαζόταν για παγκόσμιους πολέμους, ο αναρχισμός έπεσε σε ένα είδος έκλειψης για ακριβώς αυτό το λόγο: Για να φαίνεται “**ρεαλιστικό**”, σε τέτοιους βίαιους καιρούς, ένα πολιτικό κίνημα θα έπρεπε να ήταν ικανό να οργανώνει στρατούς, ναυτικό και συστήματα βαλλιστικών πυραύλων και αυτό ήταν ένα πράγμα στο οποίο οι Μαρξιστές μπορούσαν συχνά να υπερέχουν. Αλλά όλοι αναγνώριζαν ότι οι αναρχικοί δεν θα μπορούσαν ποτέ να το καταφέρουν -κάτι το οποίο θα έπρεπε να συνηγορεί υπέρ τους. Ήταν μόνο μετά το 1989, όταν η εποχή των μεγάλων πολεμικών κινήσεων φαινόταν να τελειώνει, που ένα διεθνές

κίνημα βασισμένο πάνω σε αναρχικές αρχές – το κίνημα για την παγκόσμια δικαιοσύνη – επανεμφανίστηκε με ραγδαίους ρυθμούς.

Πως λοιπόν το κίνημα της κατάληψης της Γουόλ Στρήτ ενσωμάτωσε αναρχικές αρχές;

θα ήταν χρήσιμο να πάρουμε τα πράγματα ένα-ένα:

1) Η άρνηση να αναγνωρισθεί η νομιμοποίηση των υπαρχόντων πολιτικών θεσμών.

Ένας λόγος για την πολυσυζητημένη άρνηση να διατυπωθούν αιτήματα είναι το γεγονός πως το να διατυπώσεις αιτήματα σημαίνει ότι αναγνωρίζεις την νομιμοποίηση – ή τουλάχιστον την δύναμη- αυτών προς τους οποίους απευθύνονται τα αιτήματα. Οι αναρχικοί συχνά σημειώνουν πως αυτή είναι η διαφορά μεταξύ της διαμαρτυρίας και της άμεσης δράσης: Η διαμαρτυρία, όσο μαχητική και να είναι, είναι μια έκκληση προς τις αρχές να συμπεριφερθούν με διαφορετικό τρόπο. Η άμεση δράση, είτε έχει να κάνει με μια κοινότητα που χτίζει ένα πηγάδι, είτε με την παρασκευή αλατιού αψηφώντας το νόμο (το παράδειγμα του Γκάντι ξανά), είτε με την προσπάθεια να σταματήσει μια συνάντηση κορυφής, είτε με την κατάληψη ενός εργοστασίου, έχει να κάνει με το να συμπεριφέρεσαι σαν να μην υπάρχει η ήδη υπάρχουσα δομή εξουσίας. Η άμεση δράση είναι, πάνω απ' όλα, η προκλητική επιμονή στο να συμπεριφέρεσαι σαν να είσαι ήδη ελεύθερος.

2) Η άρνηση να αποδεχθείς την νομιμοποίηση της υπάρχουσας νομικής τάξης.

[...] ως πολίτες, δεν θα έπρεπε να χρειαζόμαστε άδεια, για να καταλάβουμε δημόσιο χώρο. Αυτό μπορεί να ήταν μιας ελάχιστο μορφής άμεση δράση αλλά ήταν ζωτικής σημασίας να ξεκινήσουμε με την δέσμευση να είμαστε υπόλογοι μόνο σε μια ηθική τάξη, και όχι σε μια νομική.

3) Η άρνηση να δημιουργηθεί μια εσωτερική ιεραρχία, αλλά αντιθέτως να δημιουργηθεί μια μορφή άμεσης δημοκρατίας βασισμένη στη συναίνεση.

Από την αρχή, επίσης, οι οργανωτές πήραν με θράσος την απόφασή να λειτουργούν όχι μόνο με αμεσοδημοκρατικό τρόπο χωρίς αρχηγούς, αλλά με την μέθοδο της συναίνεσης. Η πρώτη απόφαση διασφάλιζε ότι δεν θα υπήρχε επίσημη ηγετική δομή που θα εκλέγονταν ή θα επιβάλλονταν. Η δεύτερη διασφάλιζε πως καμιά πλειοψηφία δεν θα ανάγκαζε μια μειοψηφία να υποκύψει στην θέληση της, αλλά πως όλες οι σημαντικές αποφάσεις θα έπρεπε να παίρνονται με γενική συναίνεση. [...]

4) Η υιοθέτηση προ-απεικονιστικών πολιτικών.

Ως αποτέλεσμα, το Πάρκο Ζουκότι και όλες οι επόμενες κατασκηνώσεις, μετατράπηκαν σε χώρους πειραματισμού με την δημιουργία θεσμών μιας νέας κοινωνίας – όχι μόνο Γενικές Συνελεύσεις αλλά κουζίνες, βιβλιοθήκες, κλινικές, κέντρα πληροφόρησης καθώς και φιλοξενίας άλλων θεσμών, που όλα λειτουργούσαν πάνω στις αναρχικές αρχές της αλληλοβοήθειας και της αυτοοργάνωσης – μια αυθεντική προσπάθεια για τη δημιουργία θεσμών μια νέας κοινωνίας μέσα στο κέλυφος της παλιάς. [...]

Δημοκρατία στην Αμερική;

[...] δεν είναι η πρώτη φορά που ένα κίνημα βασισμένο σε θεμελιωδώς αναρχικές αρχές – την άμεση δράση, άμεση δημοκρατία, την απόρριψη των υπαρχόντων πολιτικών θεσμών και την προσπάθεια για την δημιουργία καινούργιων- έκανε την εμφάνιση του στις Ηνωμένες Πολιτείες. Το κίνημα των πολιτικών δικαιωμάτων (τουλάχιστον τα πιο ριζοσπαστικά παρακλάδια του), το αντιτυρηνικό κίνημα, και το κίνημα για την παγκόσμια δικαιοσύνη, όλα ακολούθησαν παρόμοιες κατευθύνσεις. Ποτέ και κανένα τους όμως δεν αναπτύχθηκε με τόσο γοργούς ρυθμούς. Αλλά εν μέρη, αυτό συνέβη επειδή αυτή τη φορά οι οργανωτές στράφηκαν προς την κύρια αντίφαση. Αμφισβήτησαν απευθείας το πρόσχημα της κυρίαρχης ελίτ, ότι προεδρεύουν πάνω σε μια δημοκρατία.

[...] Όπως μας κάνει ξεκάθαρο η ιστορία των προηγούμενων κινήματων, τίποτα δεν τρομοκρατεί περισσότερο αυτούς που κυβερνούν τις Ηνωμένες Πολιτείες από το κίνδυνο ενός ξεσπάσματος δημοκρατίας. Η άμεση αντίδραση ακόμα και σε στην παραμικρή σπίθα δημοκρατικά οργανωμένης πολιτικής ανυπακοής, είναι ένας πανικόβλητος συνδυασμός παραχωρήσεων και βαρβαρότητας. Πως αλλιώς μπορεί να εξηγήσει κάποιος τις πρόσφατες εθνικές κινητοποιήσεις χιλιάδων μπάτσων καταστολής ταραχών, τους ξυλοδαρμούς, τις επιθέσεις με χημικά, τις μαζικές συλλήψεις πολιτών που συμμετείχαν σε αυτό το είδος ακριβώς των δημοκρατικών συνελεύσεων που η Χάρτα των Δικαιωμάτων σχεδιάστηκε για προστατεύει, και τον οποίον το μόνο έγκλημα -αν υπάρχει έγκλημα- ήταν η παραβίαση των τοπικών κανονισμών κατασκηνώσης;

Οι αυθεντίες των Μ.Μ.Ε. επιμένουν ότι αν ο μέσος Αμερικάνος συνειδητοποιήσει τον ρόλο των αναρχικών στο κίνημα κατάληψης της Wall Street, θα αποστρέψει το βλέμμα του με σοκ και δέος. Αλλά οι εξουσιαστές μας, φαίνεται να ζουν με τον παρατεταμένο φόβο ότι αν ένα σημαντικός αριθμός Αμερικάνων μάθουν τι είναι πραγματικά είναι ο αναρχισμός, μπορεί κάλλιστα να αποφασίσουν ότι οι εξουσιαστές οποιουδήποτε είδους μας είναι αχρείαστοι.

(Αναδημοσίευση αποσπασμάτων του άρθρου από : <http://risinggalaxy.wordpress.com/>)